

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrť leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administrácii prejemán velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrť leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administrácia) in ekspedícia, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trístopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrát; 15 kr., če se tiska trikrát. Pri večkratnem tiskánji se cena primérno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana písmá se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in prázniķe, ob 1/8. uri popoludne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. decembra 1888.

Letnik XVI.

Božično pozdravilo.

△ „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“ Te blažilne besede so prepevali nebeški duhovi prvo božično noč. Pomenljive so izjave s cesarskih in kraljevskih prestolov do milijonov prebivalcev, a malenkost in minljiv je njihov pomen nasproti božjemu razodenju celému človeštvu, neštetim človeškim rodovom in vsem tisočletjem. Nebo je pozdravilo zemljo, Stvarnik je govoril svojim stvarcem.

Nobena beseda božjega razodenja pa ni bila pomenljivejša od onega božičnega pozdravila, ki deli dva veka, končuje temno paganstvo in pričakuje judovstvo ter naznanja sveto vzhajajoče solnce krščanstva, novorojenega Odrešenika.

Malone 2000 let ponavljajo milijoni to veselo pozdravilo in vsak božični večer zveni kot novo veselje v srcih človeških: razveseljuje otroke, osrečuje odrasle in vse z mogočno silo vzdiguje v svetle višave notranje zadovoljnosti ali oživlja želje po njej.

O Božiču je zemlja v ledenih okovih, ker se je obrnila od solnea, ki ji daje luč in gor-koto; ravno tako odrveni duševno-nravna sreča ljudi, ako se obrnejo od Boga, ki je vir in konečni namen vseh bitij. Ako človek Bogu odpove čast, tudi v človeškem srei zamre pravi mir in notranja zadovoljnost. O tem priča temna zgodovina paganstva in slaba vest posameznega človeka. Jeden prvih modroslovcev starega veka je trdil, da človeštvo ne bode našlo pravega pota iz temine neresnice, ako Bog ne pride na zemljo in človeku ne razodene resnice. Zgodilo se je prvo božično noč, in za človeštvo se je pričela nova doba odrešenja, in prvi svetovni dan se je pričel z božičnim pozdravilom nad betlehenskimi hlevom. Zato krščanski narodi praznujejo božični praznik s poživilnim veseljem, ker nebeško pozdravilo donaša človeštvu največje

dobro, notranji mir, ako časté Boga z „dobro voljo“.

Zato je božični dan v palačah in kočah, v mestu in vasi praznik ljubezni, občne radodarnosti, posebno pa družinski praznik, ki vzbuja gorke želje in vesele spomine. Stariši razveseljujejo otroke z darovi, prijatelj prijatelja; odpirajo se usmiljena srea revi in nadlogi, na sirote in zapuščene, ki nimajo nikogar na svetu, padajo dobrodelni žarki one nebeške ljubezni, ki je ta dan človeštvu darovala Odrešenika. V srcih človeških klijejo najkrasnejši cvetovi človekoljubja, sočutja in dobrodelnosti.

Sveti večer imenuje naš narod nocojšnji večer, pa praznuje spomin rojstva Gospodovega, ki je bil nevednim učenik, revnim pomočnik. Spominjamo se tudi mi trpečega človeštva, odprimo srea zapuščenim sirotam, in naj ne omahne radodarna desnica, ko bodo minoli krasni ti dnevi božični. Nocojšnji sveti večer naj Bog vzbudi v srcih človeških čutila človekoljubja in radodarnosti!

Rekli smo, da je Božič tudi družinski praznik. Družina je naš narod slovenski. Doživel je vže žalostne čase, težki udarci so padali nanj, mir je bil zapustil domača selišča. Naj zopet pravi mir združi vse k skupnemu, požrtovalnemu in blagemu delovanju za narodovo časno in večno srečo.

Soparno je politično ozračje kakor pred bližajčim se viharjem. V božični sveti tihoti zveni jeklenega orožja glasni odmev in moti evropski mir. In kakor pred nevihto vsak gospodar hiti pospravljat pridelke svoje, tako želimo narodu svojemu, da bi v tej viharni dobi pred svetovno nevihto popravil zlate pridelke narodnih pravic v varno zavetje. Ne bodi prazno naše božično pozdravilo! Zvezda betlehemska, ki bo nocoj zopet zasijala na krščanski svet, naj prinese človeštvu v resnih bojih sedanjih dni pravo srečo, v srcih pa: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“

O razkosavanji kmetij.

(Govor dr. Gregorca v drž. zboru.)

(Dalje.)

Hočem navesti še nekoliko dokazov!

Jugoslavjani, izvzemši Slovence, Hrvati in Srbi na Hrvatskem, Slavonskem, v poprejšnji Krajini, v ocelj Bosni in Ercegovini, na Srbskem, Bolgari v Macedonskem in zapadnem Bolgarskem imajo celo posebno agrarno napravo, osnovano na podlagi staroslavjanskega rodbinskega in običajskega prava. To je jugoslavjanska — zadruga.

Tukaj posedanje zemljišč ni osobna last, ampak rodbinska, vse je vseh. Spominja nas to na kristijanski komunizem v apostolski dobi. „Omnia habeant communia“ t. j. imeli so vse občno. (Dejanje apost. 2, 44.) Več oženjenih parov živi skupno s svojimi otroki, stariši in sorodniki, gospodarije vsi vzajemno pod vodstvom izvoljenega starejšine ali „kučegospodarja“. Vzglédna takšna zadruga šteje po 15—20 oseb, poseda zemljišča 25—50 in 60 orolov, posloplja za stanovanja in gospodarstvo, pohištvo, živino; 6—12 volov, 6—20 konj, 15—20 krav, 50—100 svinj, 50—100 ovac, perutnino, 150—300 veder vina. Vse to je vseh. Dednega prava še treba ni, ker nema nobeden pravice samovoljno z imetjem razpolagati. Sleherni pa ima pravico uživati in rabiti pridelke in dohodke od rodbinske lastnine. Vsak otrok dobiva svojo odgojo, sleherni bolnik svojo postrežbo, vsak stari človek svoje oskrbovanje v rodbini. Prevažna socialna vprašanja o oskrbovanji bolnikov, ubožcev in starcev rešujejo se tukaj na zelo jednostavni in narurni način v rodbini samej.

Star graničar je dejal svojemu sinu, kateri je visoke šole obiskoval ter bil zavzet za razdelitev rodbinskega imetja med posamezne sorodnike: „Služil sem tri cesarje, videl Italijo, Francijo in Nemčijo pa moram reči, da se ubogim, bolnim in starim ljudem povsodi slabše godi, kakor pri nas v zadrukah.“

LISTEK.

Sveti večer zapuščenih.

(Svetovečerna črtica.)

Na praznik svetega večera,
Vrát nikdo tujeu ne odpéra.
Stritar.

Oh, koliko nežnih spominov vzbujáš v razburjeni duši, ti sveta doba božična! Da, nežnih! Kako nepopisno veselje otročičev krog božičnega drevesca ali pod pisanimi jaslicami! Občutljiv je bôl onih, koji ne mogó prebiti ta večer v krogu rodbinskem, ki ga objemata blagoslov in ljubezen starišev; bolesten tak sveti večer onim zemljanom, katerim je na ta večer nemila osoda nastlala na pot bodoče trnje brez belega cveta, koji bi bil njim zadnja podpora, poslednja uteha v žalosti in stiski.

Na vsakem tožnem lici prikaže se ti solza, koja te spéče globoko v srecé in razburi prsi. A kako so si neslične te solze in različni ti čuti! Kakor jutranja rosa med cvetjem, ki se v hipcu posuši in izgine, je solza tvojih radostij, toda kot deževna plôha, ki gine v daljavi ter se izgublja v oblake in megle, znova napojena in oživljena, so solze žalosti in bolečine. —

* * *
Sveti večer. Mala vasica pod visokimi gorami, v belem kožuščku sneženem, utihnila je kot mala piščeta v mehkiem gnezdeci, niti psi ne lajajo in tudi težki koraki poznega potnika ne motijo — svete tihote. Kakor bi se bile vse misli, sanje in želje zatele v te razsvetljene in osnažene kočice z deskami pokrite, kojih mala oknica se leskečejo ven v tiho pokrajino, kakor te svetle zvezdice na širnem nebeškem prostoru. Današnji večer je nizka izba z razsvetljenim Betlehemom in košatimi smerekami gorjancem ves svet, misli njihove odtodi se ne zatekajo drugam, da, celó ustne njihove jih še izgovarjajo ne; ti srečni ljudje v svojem srei in duši so jednaki plahemu ptičku, kajti vsakdo se boji, da bi blaženosti svoje ne preplašil. —

Na konci te male vasiče, za belo, a lično cerkvico, katere zvonik štrli snežen v nočno tmíno, stoji koča kot bi bila prilepljena k vrhu, podobna gnezdú lastavičinemu. Malo oknice, na katero je mraz vpodobil najkrasnejše cvetke, gleda otožno v hladno, sveto noč. V borni pa snažni izbici sedí zamišljena na klopi tik tople peči, s skloneno glavo v dlan, stara ženica. Samo „tik-tak“ lesene ure in praskot butarice v zakurjeni peči moti dobrodejno tihoto.

Lani je bilo pač drugače. Oj, gotovo se starka dobro spominja, kako jo je lani pri besedah: „Ako Bog dá, bomo čez leto dni zopet vsi skupaj zbrani“, zbôlo v srecé, kot bi bila imela bolestno in hudo slutnjo. Tú je sedel njen dobri mož, pušec iz kratke pipice, in zraven njega sedel je njujin korenjaški Tine, podpora in veselje obeh postarnih sivolascév. Seveda je Tinče lani še postavil jaslice, kakor pravimo, iz lepe navade in vendar iz pobožnega namena, kajti sam se je veselil lepih jaslic prav po otročje. In kaj je sveti večer na Slovenskem brez jaslic? Letos jih ni. Trohne gori pod streho. In kedó bi jih neki postavil? Jedva je minulo leto, počival je ta plemeniti, dôbodušni mož globoko pod črno grudo. Tinče je daleč tam doli v Ercegovini pri vojaci, a ona sama, zapuščena doma, s takó težkim spominom v duši in z bôlom v srei! Polijó jo solzé. Ubogi Tinče! Poslal je stari materi pismo.

Najmanje desetkrát číta dragi njegov a kratki list, poljubljaó ga in blagoslavljaó z najgorkejšimi solzami materinimi; in zopet seže po njem ter číta in číta.

Ura se pomiče proti polnóči; podolgovata okna cerkvena blesté lepše od zlata; pobožni glasovi orgelj in vbrano petje lepe pesni:

Zgodovinarji trdijo, da baš tem krepkim rodbinskim zadrugam imamo zahvaljevati se, da so jugoslovanski narodi turški jarem bistveno neoškodovani prestali. Tej čudoviti agrarni napravi preti sedaj uničenje in v to svrhu služi rimsko pravo in nja svobodno trgovanje zemljišč.

Nespamet — govorijo tudi o zlobnosti — Madjarov (Grof Lažanski: Zelo resnično!) je l. 1839. v ogerskem državnem zboru sklenila svobodno razkosavanje zemljišč. Vsled tega se je mnogo zadrug razdružilo v očividno škodo kmet-skemu stanu na Hrvatskem in vsemu hrvatskemu narodu. Zatorej je ban Jelačić l. 1849. prepovedal nadaljno rušenje zadrug. Toda hrvatski sabor je isto l. 1870 in 1873. zopet dovolil. Vsak zadrugar mora iz zadruge izstopiti in odmeriti morajo mu njegov delež. Kaj se zgodi? Baš najbolj zanikerni zadrugarji zahtevajo razdruženje delitev. Ti napravijo kmalu svoje deleže in se pozgubijo v nemaništvo. Pridni zadrugarji pa imajo premalo zemlje, ne morejo obstajati, zakopajo se v dolgove in naposled tudi s posestev izginejo. Imam zanimivo poročilo iz varaždinske okolice. Ondu nahaja se več zadrug, katerim se dovolj dobro godi. Zraven živijo razdruženi zadrugarji na svojih zelo majhnih parcelah. Nemajo ne živine, ne orodja. Kadar hočejo svoje njivice izorati, gredo k sosednji zadrugi ter si ondi izposodijo vprežno živino in plug. Beda na Hrvatskem je velika na kmetih, menda stanje hrvatskih kmetovalcev najžalostnejše v celem Avstriji.

(Dalje prihodnjé.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. decembra.

Notranje dežele.

Češki deželni zbor se bo ob enem z galiskim sešel zadnji pot v svoji šestletni dobi. Čaka ga še ogromno delo, nič manj nego 85 poročil deželnega odbora in 46 poročil raznih odsekov. Nekateri predmeti prihodnjih njegovih obravnav so jako važni; ustanovitev preskrbovalnega zaklada za onemogle delavce. Deželni odbor je, kakor znano, daroval povodom cesarjeve štiridesetletnice pol milijona v ta namen. Drug predmet velikega pomena posebno za trgovino in obrt je prireditve deželne razstave in zgrajenje stalnega razstavnega poslopja v Pragi. Daljše predloge zadevajo češko akademijo, zboljšanje gmotnega stanja ljudsko-šolskih učiteljev, ustanovitev deželne banke itd.

Dogodki v dunajskem mestnem staršinstvu nam kažejo v pravi luči gospode „liberalce“ in njihovo doslednost. Finance dunajskega mesta so take, da mora magistrat odpuščati celó ženske, ki pomivajo in znažijo tla. Vzlic temu pa daje mesto na leto podporo v iznesku 500 gl. „talmud-thora-šoli“ drugega okraja, to je zavodu, ki je zavetišče židov najčrnejši barve in kateremu je namen dajati židovskim sinovom priložnost, da se morejo odtegovati učenju na javnih šolah. Toda ne dosti temu, neki liberalni mestni „oče“ je predlagal celó, naj se poviša ta letna podpora. Nasvèt je sicer šolski svèt odbil, a osvetljuje nam liberalce: Liechtensteinov šolsti načrt, ta jim je trn v peti, ta je nazadnjaški, ker mu je smoter krščansko-verska šola; potezajo pa se za židovsko versko šolo. Take doslednosti seveda ne razumevajo nazadnjaki.

Pastirci vstanite,
Pogledat hitite! ...

razlegajo se in doné v nočni tihoti kot angeljski kori; že so župnik odpeli vzvišeno: „Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji!“ V zvoniku oglasi se dvanaajsta ura ter oznanjuje seljanom tako mило in ljubo, tako vabljivo in tolažno najlepši spomin Božjega rojstva, mir in odrešenje, — a starka še vedno tih sedí zamišljena in čita dragi list Tineta: „Draga mati, moje najdražje na svetu!“

Veseli sem se kot malo dete, da mi bode vendar dovoljeno pri vas o Božiči biti in se veseliti z vami lepih praznikov, toda kruta dolžnost hotela je drugače. V domačo deželo vleče me nevidna moč in gorko hrepenenje, a žalibog na ta sveti večer stal bodem na straži. V mislih in molitvi sem pri vas. Da bi srečni in zadovoljni uživali praznike. Lahko bi pisal več in obširneje, toda nočem vas, draga mati, spravljati v jok z mučnimi spomini. Poškropite mesto mene grob ljubljene očeta. Ohrani vas vsegamogočni Bog.

Stotisočkrat vas pozdravlja

vaš Tine.“

In ko se domá v gorski vasi stara mati takó živo spominja svojega sina, stoji Tinče sveti večer na daljnem jugu na straži vrh ercegovskega gorskega grebena zavrt vplašč, pod njim planjava in

Graška splošna bolnišnica je praznovala minolo soboto stoletnico svojega obstanka. Pri slavnosti so bili navzoči namestnik in mnogo drugih odličnjakov. Bolnišnico je ustanovil cesar Jožef II. ter je od leta 1863 v deželni posesti in oskrbi.

Kakor pišejo ogerski listi, vršile se bodo v kratkem prejembe v *ogerskem ministerstvu*. Tisza hoče izročiti finančni portfelj državnemu tajniku pl. Weckerleju, trgovinski minister grof Széchényi pa je sklenil odstopiti. Tisza je želel imeti v kabinetu plemiča, a Széchényi je bil preveč plemenitaš in premalo minister.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. bo šel dné 30. t. m. v cerkev sv. Petra, kjer bo navzoč pri zahvalni pesmi k sklepu slavnostnega leta.

Obravnave mej *Vatikanom* in *Rusijo* so vsaj deloma dosedaj imele ugoden vspeh. Uradni „Dnevnik Varšavski“ poroča, da je zadeva gledé ruskega poslanika pri kuriji rešena in da bode kot tak prišel v Rim Butenjev, ki je bil prej ruski pooblaščenec za obravnave s sv. Stolum.

Sodbe o znanem govoru *francoskega* senatorja Challemel-Lacourja so jako različne. Oportunski in zmerno-republikanski listi ga hvalijo ter si mnogo obetajo od odobravanja mej desničarji. Radikalci pa stokajo pod silo težkih udarcev ter se branijo z jednim orožjem, namreč s tem, da imenujejo govornika renegata. Ravno tako se hudujejo tudi boulangisti, ker je Challemel-Lacour imenoval generala „največjega mej zanikrneži“. Priznati pa se mora na vsak način, da govor ni dosegel tega, kar je nameraval. Hotel je pozvati vse prijatelje miru in reda, naj rešijo republiko pogina, vendar je bil le hud udarec za republiko. „Univers“ piše: Ta stari prostozidar (Challemel-Lacour) ni na govorniškem odru nikogar prevaral, kdor ga le pozná. Ako mu je desnica ploskala, storila je to le zaradi tega, ker je udrihal po republiko, nikakor pa si ne obeta od njega, da bode odprl zopet vrata samostanov, dal nazaj mladini krščanske učitelje in bolnikom usmiljene sestre.

V *italijanski* zbornici je naznanil predvečerašnjim ministerski predsednik Crispi, da finančni minister Magliani ne more predložiti v določenem obroku finančnega ekspezeja zaradi bolezni. Kakošna je ta bolezen, pové nam istega dné številka „Tribune“, ki pravi, da se je Magliani — odpovedal službi. — „Oberdankove“ slavnosti, katero je priredilo deset rimskih društev, vdeležilo se je vsega skupaj blizu 500 oseb. V društvu na „Piazza Navona“ so govorili tako razburili navzoče, da je okrog 200 zborovalcev pridivilo z zastavo na trg ter nečloveško kričalo. Bedarstvo jih je hotelo razkropiti, pri tem pa je navstal boj, v katerem je bilo več razgrajalcev, pa tudi redarjev ranjenih. Konečno se je posrečilo orožnikom, napraviti mir in red.

Angleški ministerski predsednik Salisbury se je izjavil pri njemu na čast v Scarboroughu prirejenem obedu, da se Anglija noče zakopati v egiptске puščave; toda dokler želi kedive, izpolnjevala bo Anglija Gladstone-ove obljube, da zasede pristanišča v Rudečem morji. Zapustiti se tedaj ne sme Suakim posebnost ne sedaj v trenutku, ko se bje boj zoper trgovino s sužnji. Tudi ne sme Anglija pozabiti svojih zavez nasproti sultanu, ker je po pariški pogodbi zavezana ohraniti Turčiji nedotakljivost.

V *rumunski* zbornici je naznanil na neko interpelacijo minister Carp, da se obravnave zaradi trgovinske pogodbe z Avstro-Ogersko nadaljujejo na podlagi predlogov Bratianovega kabineta. Največjo težavo prizadeva izvažanje živine; ako bo to vprašanje rešeno, ne bo nič več oviralo trgovinske pogodbe. Vlada pa bo na vsak način skrbela za to,

mesto. V daljavi vidi Mostar, koje osvetljava sto in sto svetilk; gotovo so v njem to noč ljudje srečni in zadovoljni, toda kaj je njemu tuja sreča, tuji blagor. Duh njegov plava gori v lepo gorenjsko stran, tija v pogorsko vasico k očetovi koči, k ljubljani, zapuščeni stari materi in odtodi na grob dobrega očeta, in ko se drugi veselé in radujejo — v njegovem sreci glojeta trud in otožnost.

Davno je že odbila polnoč, sneg mu škriplje pod nogami in ostra burja brije mu preko obraza. Konečno ga oprosté — v gorki hišici se Tine vleže na trdo ležišče vojaško v kali — a sladko zaspi.

V tem trenóti letel je angel miru od materine kočé tija doli k Tinčetu, in česar ni mogel doživeti v istini, podelil mu je angelj vsaj v sanjah. Stara mati že spi, a tam na tujem tudi Tinče, oba sta srečna, blažena. Oba sanjata, kako se njuna borna kočica topi v lesku in sreči. V kotu majhne izbice tiče jaslice z Betlehemom, nad njim se suče in blesti velika in pozlačena zvezda; peč prijetno ogreva vse, a vsi sedé zadovoljno skupaj. Dobri in skrbni oče so tudi med njimi, so srečni in se usmevajo. Oj, koliko si imajo povedati jeden drugemu, in pri tem jim je takó blago in mirno, da se srecé kar topi! ...

Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji!

A. S.

da bo ta strogo trgovinska zadeva obvarovana politiskega strankarskega rovanja.

Reuterjevo izvestje poroča dné 21. t. m. iz Zanzibara: Iz Stanley-Fallsa so danes prinesli seli Tippa Tipova pisma. Pisana so dné 29. avgusta ter javljajo, da je došel dan poprej list od *Stanleya*, ki je bival oni čas v Bonalyi ob Abuvimiju. Zapustil je 22 dni poprej Emina pašo popolnoma zdravega in z vsem dobro preskrbljenega; prišel je po živež ter se je nameraval deset dni pozneje povrniti k Eminu paši. Vsi beli člani ekspedicije so bili zdravi ter jim ni ničesa primanjkovalo.

V zadnjem boji pri *Suakimu* so bili derviši popolnoma potolčeni ter so izgubili vse svoje topove. Angleška in egiptska konjica jih je preganjala do Handuba. Mej ranjenimi in mrtvimi je mnogo emirov in zet Osmana Digme. Grafell namerava zasesti Handub. Zmaga je bila Angležem tem lažja, ker so bili Arabci popolnoma nevtralni. Angleških vojakov je osem mrtvih, devetdeset ranjenih, mej zadnjimi dva častnika.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 15. dec. Čitaje v Vašem cenjenem listu minoli teden dopis od naše sinje Adrije o „dumme Jugendstreich“, popolno sem priznaval resnico g. dopisnika, a zakaj tudi ne, ker so mi tržaške razmere prav dobro znane. Običajno je vže pri naši „tetki“ („Triester Zeitung“), da vedno zagovarja in prikriva naše neodrešence, in to na željo rumene hiše. Opazujem pa tudi, da se „irredentovci“, ali „circolo Garibaldi“, ali pa tajno društvo „alpine Giulie“, naj se zovejo, kakor hočejo, vedno nekako o obletnici smrti svojega malika Oberdanka bolj gibljejo in tudi kaj na dan spravijo ter so se tudi vedno po „tetki“ kolikor mogoče prikrivali. Meni se stvar nič čudna ne zdi, ker tržaška gospôda, na jedni strani nemško-liberalna, na drugi pa tudi italijanska, vse raje ima, nego pohlevne Slované. O slovanskem gibanju kar nič čuti ne smejo, pa jih kar nekaj boli po kostéh, kakor bi bilo Bog zná kako zlo. A tu hočem le primerljivej navesti, kateri je pa naša „tetka“, dasi sam na sebi ni imel nič posebnega, vendar na zvonec obesila, in to zlobno. Pred nekimi leti je namreč napravil naš „Sokol“ sijajen ples, na kateri se je vabilo mnogo odličnih oseb, in med temi je dobil vabilo tudi ruski konzul, kateri si je pa seveda tudi ples ogle dal in bil zeló zadovoljen o lepi zabavi. A glejte čudo! Drugi dan takoj je prinesla „tetka“ vést o plesu, a dostavila zlobno, da se je plesa vdeležil ruski konzul kot jedini „oficijelno“ vabljeni, ter kazala s tem na strašni „panslavizem“! To je logika! Irredentovsko svojat zagovarja, katera vedno predrznejša postaja, nam Slovanom pa celó veselo uro zavidá in kolikor mogoče po svoje zavije.

Društveno življenje je pri nas, namreč naše slovensko, nekaj zeló mirno, kakor da bi mislili zaspali kot polhi, ko bi nas ravnokar ne vzdramile naše dame s Ciril-Metodovo podružnico, na katero se s ponosom oziramo. Čast, komur čast! V Ljubljani, v metropoli Slovenije, niste prišli še do ženskega oddelka te družbe, „šulverajnsko“ pa vendar imate; pa naj g. Dežman solze toči, da na Kranjskem Nemci minejo, kakor „kafra“! Da je naše društveno in obče tudi politično gibanje nekam tiho postalo, je pomanjkanje delavnih moči vzrok; dasi imamo tu spretne moči, vendar jednim se ne „ljubi“ vedno ukvarjati se z društvu in politiko, drugi zopet ne „smejo“, ker imajo službe tu in tam; najboljša dva moža pa krije črna zemlja, katera sta neprestrašeno delala ob Adriji, in to sta Dolinar in Dolenc. Ako to vse pomišljam in zrem v prihodnost, prihaja mi nekaj tesno okoli srca, posebno ko se bližajo volitve v mestni, oziroma deželni zastop, nimamo odkritih, neustrašljivih agitatorjev, kateri bi tako šli, kakor Dolinar in njegov adjutant, katerega žalibog pri nas tudi pogrešamo. Posebno mlajši „gardi“ bi srčno želeli, da se vzdrami zopet jedenkrat, da probudi svoje „stare“ znanke, zopet nove pridobi in tudi politično malo izpodbode zaspale gospode.

—y—

Iz Idrije, 20. decembra. Sicer precej pozno, pa ker se ni nihče drugi oglasil, naj pa jaz slovenskemu svetu sporočim, da tudi naša šolska mladina o slavljenji štiridesetletnici cesarjeve ni zaostala proti drugim krajem, kajti tudi ona je dné 8. decembra t. l. slavila štiridesetletno vladanje presvetlega cesarja, in sicer s tem-le sporedom:

Že zjutraj zgodaj je vihrala na šolskem poslopji črno-žolta zastava. Ob 1/2 10. uri se je zbrala vsa šolska mladina praznično oblečena v svojih raz-

(Dalje v prilogi.)

redih ter šla potem pod nadzorstvom učiteljstva s šolsko zastavo v farno cerkev k sv. maši, katero je daroval č. gosp. dekan Jožef Kogej. Med mašo je pela šolska mladina; po povzdigovanji je zapela „zahvalno pesem“, po sv. maši pa prvo in zadnjo kitico „cesarske pesmi“. Po sv. maši so se zbrali v okrašeni dvorani za telovadbo povabljeni gostje, šolska mladina, učiteljstvo in mnogo družega občinstva. Tu je bila cesarjeva podoba okinčana s cvetličjem in zastavami. Ko so vsi otroci vsak svojo zeleno jelkino vejico vzeli v roko, nastopil je učitelj g. A. Novak in govoril dnevu in šolski mladini primerno daljši govor, po katerem je zapela šolska mladina prvo kitico cesarske pesmi. Na to je deklamoval učenec 5. razreda Lebanovo: „Šolska mladina o slovesnosti štiridesetletnega slavnega vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I.“ Za njim so zapeli dečki nemško „rudarsko pesem“, zložil Beda Weber, uglasbil Jožef Petz. Po tem je govorila učenka 4. razreda: „Cesarska pesem“, zložil A. J. Moshamer. Zdaj zapoje vsa šolska mladina: „Avstrija moja“, besede J. Kerstnikove, uglasbil Anton Nedved. Za tem je bilo 81 revnih učencev in učenk z obleko in obutvijo obdarovanih, katera se je za zbirko, kojo je napravil šolski vodja med domačimi odličnjaki, in za doneske dveh gledališčnih predstav diletantov narodne čitalnice omislila. Za to obdaritev se zahvali učenec slovenski, učenka nemški. Temu je sledila še zadnja kitica cesarske pesmi. Vse petje je bilo spremljano s harmonijem. Slednjič pa se zahvali še šolski vodja navzočim odličnjakom za izdatno zbirko in gospem in gospicam za pogoščenje šolske mladine. Zdaj pa se je vsa šolska mladina v svojih prostorih zbrala, kjer je bila s knjižnicami: „Naš cesar“ in „Cesar Franc Jožef I.“ obdarovana, katero je slavno c. kr. rudniško ravnateljstvo blagodušno kupilo. S tem je bila dopoldunska slavnost končana. Popoldne pa se je zopet vsa šolska mladina v svojih razredih zbrala, kjer je bila s kruhom, sadjem, poticami in vinom obilno pogoščena. Tudi to veselico so g. c. kr. rudniški nadsvetnik in mnogi drugi odličnjaki s svojim pohodom počastili. Šolska mladina je bila pri tej zabavi prav dobre volje, kajti kaj tacega še ni doživela. Proti 4. uri je bila šolska mladina razpuščena in tako se je končala slavnost, katera bode vsem ostala v prijetnem spominu vse žive dni.

Konečno pa si dovoljuje šolski vodja vsem tistim, ki so k izvršitvi te slavnosti kaj pripomogli, vzlasti slavni c. kr. rudniški direkciji, slavnemu mestnemu zastopu, velečenjenim gospem in gospodičinam in slavnemu občinstvu: v imenu šolske mladine tem potom najsrčnejšo zahvalo izraziti. Bog poplačaj!

Dnevne novice.

(Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji) sta pristopila kot podpornika državni poslanec dr. Ferjančič in Ivan Gabršek, okr. tajnik na Vranskem. Hvala njima!

(Občni zbor narodne čitalnice ljubljanske) se je vršil zadnjo soboto zvečer. Predsednik gospod dr. vitez Bleiweis je pozdravil navzoče člane, tajnik g. E. Lah je prečital jako marljivo in vestno sestavljeno poročilo o društvenem delovanju v minulem letu, blagajnik g. Fr. Kadilnik je poročal o denarnem stanju čitalnice. V odbor so bili izvoljeni gospodje: dr. vitez Bleiweis, Fr. Drenik, Fr. Gerbič, dr. Gregorič, dr. Hudnik, Fr. Kadilnik, E. Lah, A. Ledenik, Josip Paternoster, M. Pakič, Avg. Skabernè, P. Skalè, M. Soss, A. Trstenjak in A. Zagerjan. Gospod Fran Ravnihar je z ozirom na tesne čitalnične prostore izrazil željo, naj bi čitalnični odbor v dogovoru z odborom „Narodnega doma“ delal na to, da bi se hitro pričel graditi „Narodni dom“. Ta predlog so vsi navzoči člani z veseljem pozdravili.

(Nova deželna postava o deželni nakladi na žgane pijače.) V zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega skleneni postavni načrt, ki preminja § 2. dež. postave z dne 5. avg. 1884 o pobiranju deželne naklade na žgane pijače in vravnava določbe z državno žganjarsko postavo, je dobil Najvišje potrjenje. Nova postava stopi v veljavo z 1. dnem januarja 1889.

(Umrl) je sinoči ob 5. uri trgovec in predsednik kranjske hranilnice, gosp. Aleksander Dreö. Pogreb bode jutri popoldne ob 4. uri.

(Vojašnica za deželno brambo) se bode pričela graditi v Ljubljani prihodnjo spomlad na deželne troške, ki so proračunjeni na 140.000 gl.

(Koncert.) Znani umetnik na kontrabasu, gosp. Blaž Fišer, priredil bode dne 18. januarja v redutni dvorani koncert, pri katerem bode sodeloval moški zbor ljubljanske čitalnice.

(Sokolov „jour fixe“) v soboto večer je bil dobro obiskan. Vojaška godba je vrlo igrala več slovanskih komadov. Čitalnični pevci so zapeli več pesnij. Govorili so gg. J. Hribar, ces. svetnik Murnik, dr. Vošnjak in Leustek.

(Poročil) se bode dne 27. t. m. v graški stolni cerkvi c. kr. mornarski poročnik Rudolf grof Hohenwärt, sin svetnika pri najvišjem računskem dvoru grofa Hohenwarta, s Konstancijo baronico Münch-Bellinghausen.

(Vabilo) k rednemu občnemu zboru „Glasbene Matice“ v Ljubljani, kateri bode dne 29. decembra 1888 v društvenih prostorih (Virantova hiša) ob 7. uri zvečer. Vspored: 1. Nagovor prvosednika. — 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. — 3. Poročilo blagajnikovo. — 4. Volitev novega odbora. — 5. Posamezni nasveti. — Častite gospode člane vljudno prosimo, da se tega zbora mnogoštevilno vdeležiti izvolijo. Odbor.

(Umrl) je v Vitanji minolo sredo tamošnji zdravnik g. J. Lautner.

(Slovensko gledališče.) V sredo 26. t. m. ponavljala se bode opereta „Pot po nevesto“.

(Slovenska predstava v Trstu.) „Tržaško podporno in bralno društvo“ priredi dne 9. februarja 1889 v gledališči „Fenice“ slovensko predstavo z igralnim osebjem ljubljanskega dramatičnega društva. Igrala se bode narodna igra „Revček Andrejček“ v petih dejanjih. Obširnejše poročilo priobčimo. Odboru podpornega in bralnega društva pa, ki gladi pot dramatičnemu društvu na obalah jadranskega morja, kličemo: „Slava!“

(„Slovensko pevsko društvo.“) Letos pri občnem zboru „Slov. pevskega društva“ v Krškem jednoglasno izvoljeni odbor se je v svoji zadnji seji sledeče konstituiral: Predsednik: g. Miha Lešnik; podpredsednik: č. g. o. Bonaventura Čiček; denarničar: g. Fran Suhar; arhivar: g. A. Jurca in tajnik: g. A. Porekar. Namestnika sta: g. Josip Mihelič in g. Fran Copf, vsi v Ptui. Zunanji odborniki pa so: g. dr. Franjo Gross v Ljubljani, g. dr. G. Ipavec v Št. Jurji na Južni železnici, g. dr. Josip Srnec v Celji in g. dr. Anton Žižek v Ormoži. Namestniki teh so: g. Stanko Pirnat v Zatičini, g. drd. R. Pukl na Dunaji, in g. Tomaž Romih v Krškem. Pregledovalci računov so: g. dr. Fran Jurtela, g. Anton Klobučar in g. Luka Kunstek, vsi v Ptui. Letno poročilo, ki se je po darežljivosti necega čast. uda nameravalo izdati in vsakemu udu poslati, pride v prihodnjem društvenem letu na vrsto. Kratko poročilo o minulem društvenem letu pa se bode v časnikih razglasilo. Nekateri č. gg. poverjeniki in posamezni udje, ki še doneskov za preteklo leto niso poslali, naj to sedaj ob novem letu storé, da prihranijo vodstvu nepotrebnih pisarij in troškov.

(Novi rezervni poročniki.) Poročniki v rezervi so imenovani v 17. pešpolku gg.: V. Rudholzer, Fr. Gostiša, R. Venedikter, E. Seeland, J. Auerhann, Fr. pl. Knapitsch, Pr. Grasselli, V. Erben, L. Ledenik; pri topničarstvu: R. pl. Schrey in Fr. Detela.

(Izredni avancement.) Tekom tega tedna objavil bo „Verordnungsblatt für das k. k. Heer“ izredni avancement, od katerega bodo izključeni štabni častniki. V vsakem pešpolku bodo imenovani po eden nadporočnik stotnikom, po dva poročnika nadporočnikom in po trije častniški namestniki poročniki. V ostalih oddelkih vojne se bodo vršila tudi povišanja, a ne v toliki meri.

(† Karol Tedeschi.) Danes popoldne ob 3/4. je v Gorjah umrl prečasti gospod župnik, duh. svetovalec in zlatomašnik Karol Tedeschi. Pogreb bode v četrtek 27. t. m. ob 10. uri popoldne. Rojen je bil ranjki v Šmartinu pri Kranju l. 1807 dne 5. avgusta; posvečen 10. oktobra 1830. Kdor koli ga je poznal, ga je tudi spoštoval. Izguba bridka. Priporočen bodi v spomin. R. I. P.!

(Listu „Schwarz-gelb“) je ogerska vlada odzela poštni debit na Ogerkem in Hrvatskem.

(Praški črkostavci) so po vzgledu svojih dunajskih tovarišev postavili delo, ker zahtevajo, da se jim poviša plača pri 1000 črkah za dva krajcarja

ter določi najmanjša črkostavčeva plača na 18 gold. Lastniki tiskarn so pripravljeni le deloma ustreči tej zahtevi. Izid dotičnih obravnav še ni znan.

(O prihodnjem ljudskem štetju) so se minoli teden vršile obravnave mej vdeleženimi ministerstvi, t. j. onim notranjih zadev, domobranstva in trgovine. Novo štetje se bo bistveno razločevalo od zadnjega, kar je pa tudi želeli posebno gledé „občevalnega jezika“.

Telegrami.

Belgrad, 24. dec. Velika skupščina je izvolila radikalca Vukovića začasnim predsednikom, zmernega radikalca Popovića predsednikom verifikacijskega odseka. Zadnjo volitev smatrajo znakom, da so radikali spravljlivega mišljenja.

Sofija, 24. dec. Salbašev je imenovan finančnim, Tončev pravosodnjim ministrom; s tem je končana kriza, ker sta odstopila le Načević in Stojlov.

Bruselj, 23. dec. Kralj je dobil poročila, ki potrjujejo najnovejše vesti o Stanley-u in Eminu paši.

Rim, 23. dec. Zbornica je v današnji redni seji rešila vojaške predloge ter potem pretrgala zasedanje do 15. januarja.

Domoljubi!

Z odlokoma c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 18. februarja 1885, št. 851 in c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 3. marcija 1885, št. 1987 bila so pravila za delniško društvo „Prvi Narodni dom“ v Rudolfovem potrjena.

Po teh pravilih se sme delniško društvo konstituirati, ko bode 200 delnic po 50 gl. podpisanih in vplačanih.

Do konca leta 1886 prodalo se je in vplačalo 120 delnic v skupnej svoti 6000 gl. Od te svote posodilo se je društvu „Narodna čitalnica“ v Novem Mestu za dozidanje njenega poslopja 5300 gl. proti temu, da se je ta svota s 5% nimi obresti vred na njenem poslopi „I. Narodni dom“ zastavno vknjižila.

Na istem poslopi, katero je od c. kr. okrožnega sodišča na 15389 gl. cenjeno, nahajale so se pa še prejšnje intabulacije na korist gosp. viteza Schneida dedičem in še nekaterim drugim upnikom v skupnem znesku blizu 7500 gl.

Vsled pupilarne varnosti in s posebnim ozirom rednega plačevanja obresti, niso ti upniki posojene svote „Čitalnici“ odpovedali. Radi tega je delniško društvo „I. Narodni dom“ smatralo po podpisu in vplačilu 120 delnic s svoto 6000 gl. svojo nalogo dovršeno in je sklenilo število delnic od 200 na 120 znižati ter nadaljno nabiranje delničarjev ustaviti. Toda visoko ministerstvo tega sklepa ni odobrilo inje vsled tega treba še 80 delnic oddati. Po vplačilu istih se bo nabralo zopet . . . . . 4000 gl. torej z nabranimi . . . . . 6000 „

skupaj 10000 gl.

V novič nabrana svota se bode naložila ali v hranilnici ali pa na ta način, da se potom cesije prevzamejo na poslopje „I. Narodni dom“ pred delniško glavnico vknjižene terjatve. Delniškemu društvu je potem mogoče poslopje, ko bi kedaj prišlo do dražbe, kupiti in svojemu prvotnemu namenu ohraniti. S tem se podjetje okrepeča in za narodne namene dani denar reši.

Da se to doseže, sklenil je podpisani odbor ustavljeno nabiranje delničarjev ponoviti in je v dosego tega g. Ljudevita Mlakar-ja z legalizovanim pooblastilom do znanih rodoljubov na Slovenskem in Hrvatskem s prošnjo poslal, da pristopijo sami kot delničarji k društvu „I. Narodni dom“ in nabiranje delničarjev po možnosti pospešujejo ter pooblaščenca g. Ljud. Mlakar-ja pri podpisovanju delnic krepko podpirajo.

Iz javnih listin (poverjenega cenilnega zapisnika in zemlje-knjižnega izpiska), dalje iz letnega računa in izkazov izročenih pooblaščenca g. Ljud. Mlakar-ju, se lahko vsakdo prepriča, da se nobenemu ni bati izgube in da bodo delnice že iz početka vsaj toliko obresti dajale, ko v hranilnici naloženi denar. S tem, da se sme v obrokli plačevati je slehernemu mogoče vsaj eno delnico podpisati, s kojim činom bo sebi kaj prihranil, ob enem pa narodnemu zavodu koristil in čast narodnega podjetja rešil. Ni dvomiti tedaj, da bode vsak pravi domoljub prav rad po kaki delnici segel. Z ozirom na to priporočamo g. Ljud. Mlakar-ja še jedenkrat najtopleje.

V Novem Mestu, dne 25. novembra 1888.

Za odbor društva „I. Narodni dom“:

Dr. Albin Poznik l. r.,

c. kr. notar in župan,

načelnik.

Ivan Krajec l. r.,
pos. tiskarne in knjigo-
tržec.

Adolf Pauser l. r.,
posestnik in trgovec.

Za delničarje v Novem Mestu:

Vaclav Helmich l. r., pošni uradnik. Andr. Seneković l. r., c. kr. gimnazije ravnatelj. Dr. Dragotin Treo l. r., odvetnik, koncipijent. Franjo Kastelic l. r., posestnik in trgovec. Ivan Škerlj l. r., c. kr. drž. pravnik, namestnik. Anton Virant l. r., trgovec. drd. Franjo Rosina, odvetnik, koncipijent. J. Šturm l. r., c. kr. profesor in akad. slikar.

Za vnanje delničarje:

Ivan Hribar l. r., gl. zastopnik banke „Slavije“, itd. Miha Pakić l. r., posestnik in trgovec. Franjo Jakopič l. r., posestnik in trgovec. Dr. Fran Papež l. r., odvetnik in deželni poslanec. Dr. Alf. Mosché l. r., odvetnik, deželni posl., itd. Viktor Rohrmann l. r., posestnik in trgovec. Luka Svetec l. r., c. kr. notar, dež. poslanec, itd. Ign. Žitnik l. r., korni vikar in vrednik „Slovenca“.

Izjava.

Javno izrekam, da nisem niti jaz, niti kedo mojih v nikakoršnej zvezi z onim sodniji poslanim pismom o naglej smrti J. Vir-a (Češko-ta). Primoran sem torej vse razširjevalce te vesti imenovati grde lažnike in obrekovalce, ki skušajo s tem zlobnim činom med mojimi znanci vzbuditi nezaupanje do mene.

V Pečah, 13. dan decembra 1888.

Janko Nep. Jeglič,
učitelj.

(1)

Jayna zahvala.

Akademskemu društvu „Sloveniji“ blagovolili so darovati naslednji p. n. gg. državni poslanci: Eksc. grof Hohenwart 10 gl.; svetli knez Windischgrätz, eksc. baron Schwegel, dr. Ferjančič, dr. Gregorec, svet. Jakob Hren, Karol Klun, Viljem Pfeifer, dr. Poklukar, prof. Fr. Šuklje, dr. vitez Tonkli, Miha Vošnjak, dr. Jordan po 5 gl. Ivan Nabergoj 2 gl., skupaj torej 72 gl.

Za to blagodušno podporo izreka tem potom najtoplejšo in najiskrejšo zahvalo.

Odbor.

NA DUNAJI, 21. decembra 1888.

Umrli so:

21. decembra. Marija Bonač, knjigovozova hči, 16 mes., Poljanska cesta št. 10, škrlatica. — Frane Nagode, prižigalec plina, 59 let, Cesta v mestni log št. 5, morbus brigithe. — Jožef Hlavin, nadločev sin, 15 dni, Poljanska cesta št. 15, eelampsie neonat.

22. decembra. Ana Šavs, črevljarijeva hči, 10 mes., Opekarska cesta št. 15, božjast.

V bolnišnici:

22. decembra. Frane Germ, delavčev sin, 15 let, vsled pljučnice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		opazovanja	trakomera, v mm	toplomera po Celziju		
22	7. u. zjut.	729.5	2.2	sl. zap.	oblačno	2.00
	2. u. pop.	728.1	4.6	"	dež	dež
	9. u. zveč.	730.0	3.2	brezv.	megla	
23	7. u. zjut.	731.6	1.8	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	731.9	4.6	sl. svzh.	"	dež
	9. u. zveč.	733.0	4.0	brezv.	"	

Srednja temperatura obeh dni 3.3° in 3.5°C., za 5-7° in 6.0° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

24. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 80 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	82 " 65 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 90 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 60 "
Akoje avstr.-ogerske banke	876 " — "
Kreditne akcije	307 " 60 "
London	121 " 30 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 58 "
Cesarski cekini	5 " 74 "
Nemške marke	59 " 40 "

Najnovejše leposlovno delo.

POBRATIMI.

Roman. Spisal dr. Vošnjak.

Cena za elegantno vezano knjigo
1 gld. 20 kr.

Dobiva se v vseh bukvarnah.

Na prodaj je

čisto nov američanski harmonij

s pedalom (30 tipk), ki ima eden manual s petimi oktavami, 18 spremenov, mogočen glas; posebno pripraven za take, ki se želé izobraziti v pedalnem igranju, ali za kako kapelo v semeniških in drugih ustavih. Več pové

P. Hugolin Sattner

v Budolfovem. (2-1)

Služba organistova in cerkvenikova.

Pri farni cerkvi Mirna Peč na Dolenjskem se išče sposoben organist in če mogoče tudi le-ta cerkvenik ob enem. Služba se lahko precej nastopi. Ker je stanovanje le za eno osebo, imajo sami prednost.

Kdor želi to službo nastopiti, naj se precej pisмено oglasi.

Cerkveno predstojništvo Mirna Peč,
dné 15. decembra 1888.

(4-4)

Janez Dovič, župnik.

Št. 20.871.

Vabilo.

(3-2)

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgoveca Karol Karinger na Mestnem trgu št. 8 in Albert Schiffer na Kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni služniki kakor v lani tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisni polji poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljeni meje. Pismenim pošiljatkami bodi pridejana razložna adresa. Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Mestni magistrat ljubljanski

14. dan decembra 1888.

Župan: Grasselli.

Udano opozarjamo na našo

v Ljubljani, v Šelenburgovih ulicah št. 4,
razstavljeno

galanterijsko in košarsko blago ter palice,

pripravno za

božična in novoletna darila.

(3-2)

Za prvo domačo industrijo v Kočevji:
Fran Stampfel.

Katoliška tiskarna

priporočila raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozameritljo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapetirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupcem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franco na zahtevanje.

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,
Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah.

(105)

Cenilniki gratis in franco.

Slovenski

Žepni koledar

za leto 1889

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v
Katol. Bukvarni, pri Jos. Gerberji in J. Giontiniju

komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjižica je posebno primerna kot novoletno darilo za kavarne, kojim se dovoljuje primeren rabat. — Razprodajalcem po jako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“

„Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani“ za l. 1889,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med drugim podaja veroučiteljem zapisnik učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ta krasnovezani Koledar zastoj; neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Ravnokar so izšli

(7-7)

Stritarjevi zbrani spisi,

vkup v šestih zvezkih s podobo pesnikovo v bakrotisku.

Mehko vezano stane vseh šest zvezkov gld. 15.00

v platno vezano " 18.60

v pol platno vezano " 20.70

v prekrasni vezbi z zlatim obrezkom " 22.50

V Ljubljani v 17. dan decembra 1888.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Založna knjigotržnica.

Želodčeva esenca

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna pa vendar gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolevosti želodčeve in telesne, vranične in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrh najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštne stroške trpi p. t. naročnik. V steklenicah po 15 kr. dobiva se v skoro vseh lekarnah na Štajerskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, Tirolskem, v Istri in Dalmaciji. — V Rudolfovem se dobiva v lekarni Rizzoli-Jevec. (9)

Lesna volna

najboljša in najcenejša
nakladna snov.

Porabiti se more tudi za obla-
zinovanje, napolnjevanje
modrocev in slamnic.

Priporoča jo kilo od 4 do 10 kr.

(6-1) **Frane Terček,**
Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 5.

Drkalice v veliki izbiri,
ognja in tatvine varne

blagaj- in tudi
nice kasete

iz slovite tovarne (7-1)

C. Polzer & Comp.,

kuhinjsko opravo, in ravnotežne
tehtnice, peze, kakor sploh

➔ **železnino** ➔
ponuja najceneje

FRANC TERČEK,

Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 5.

Najboljši in najpripravnější način hranjevanja je gotovo

➔ zavarovanje življenja. ➔

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njenih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostale rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kadar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovancu samemu o dogovorjeni starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb za 22.835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (75)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani,
v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)

Nič več se ni treba bati pralnih dni!

Pralni in izžemalni stroji (sistem Strakosch & Boner) so takó praktična in izvrstna iznajdba, da se zaradi svojih koristi vedno bolj udomačujejo in da bodo sčasoma postali neobhodno potrebni v vsakem gospodinjstvu. Koliko sitnosti proizvaja čiščenje umazanega perila, znano je zadosti vsaki gospodinjci. Kako hitro in kako priprosto pa se to vrši z nepopisno praktičnim pralnim in izžemalnim strojem, iz kojega pride perilo že na pol suho, čisto in snežno-belo! Brez ropota in brez vsakega truda morete s tem strojem dve osebi v dveh urah več storiti, kakor pa pri navadnem in dolgotrajnem pranju 4 do 5 ženskih v ravno tolikih dneh. Perilo se pri tem prav nič ne poškoduje in se jako temeljito očisti. Stroj se more postaviti kamorkoli si bode, ker deluje hermetično zaprt in ne oneskruje tal. Na tisoče priznanih pism je došlo tovarni Strakosch & Boner, kjer so tudi na razgled. Tudi jaz nameravam pri nas uvesti to novost, ki daje toliko koristi; v nastopnem nekaj spričeval o izvrstnosti tukaj prodanih strogo pre-
skušenih strojev.

Vabim tedaj najudanje p. n. gospodinjce, posetnike hotelov itd., da si oskrbijo prav mnogoštevilno te stroje. Najodličnejšim spoštovanjem

Franc Detter,
v Ljubljani, nasproti železnemu mostu.

Gospodu Francu Detterju v Ljubljani.

Vsled Vaše želje Vam prav rada potrdim, da sem s prodanim mi pralnim in izžemalnim strojem (sistem Strakosch & Boner) in z likavnicjo popolnoma zadovoljna in da morem ta stroj vsaki gospodinjci najtopleje priporočati. Jaz ne bi mogla v svojem gospodinjstvu več pogrešati tega koristnega stroja, s kojim se prišede toliko časa, kuriva in dela in se perilo čisto nič ne pokvari.

V LJUBLJANI, dne 10. oktobra 1888.

Karolina Dreise l. r.
tovarnarjeva soproga.

Gospodu Francu Detterju v Ljubljani.

Pri Vas kupljeni pralni in izžemalni stroj (sistem Strakosch & Boner) popolnoma zadostuje vsestranskim zahtevam, ker ž njim se prihrani jako veliko dela, časa in kuriva in pri tem čisto nič ne trpi perilo; iz lastne izkušnje ga smem tedaj vsaki gospodinjci najbolje priporočati. Z vsem spoštovanjem

V LJUBLJANI, dne 10. oktobra.

Ivana Schlegel l. r.

Podobar,
pozlatar.

MATIJA OZBIČ

Umetni
marmorirar.

V KAMNIKU

priporoča se prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom
v izdelovanje

podob iz lesa, marmor-cementa
in peščenca.

Altarje, lece, krstne kamne in obhajilne mize izdelujem podobno pravemu marmelju iz najfinejšega angleškega marmor-cementa.

Prenovljenje lesenih podob, lesenih altarjev, lec itd. izvršim na željo marmorirano ali pa najbogateje polihromovano. — Vsa cerkvena dela, spadajoča v mojo stroko, kot: pozlatenje, prenovljenje itd. oskrbim po najnižji ceni in jamčim za trajnost meni izročeni narocil.

Za častna naročila prosim najvdeaneje

Matija Ozbič
v Kamniku.

(10-3)

Visokočastiti duhovščini

in vsem cerkvenim predstojništvom voščim podpisana prav
veselo in srečno

= novo leto =

ter priporočam svojo bogato zalogo
mnogovrstnega blaga za vsa-
koršno

cerkveno obleko

kakor tudi izgotovljene mašne plašče, pluvijale in dalmatike,
bandera, baldahine in banderčke pred sv. Rešnjim Telesom.

Blago za cerkveno perilo, pa tudi izgotovljeno cerkveno
perilo kakor: albe, korske srajčice, korporale in raznovrstne
rutice so čast. naročnikom obilno na razpolago.

Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno,
popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi svetilnice, križe, svečnike, monštrance itd.
Vsa naročila izvršim pošteno, točno in po najnižji ceni.

Ana Hofbauer

v Ljubljani.

(6-3)

Pobotnice za izžrebane srečke kranjskih zemljiščno-odveznih obligacij

dobiti so v Katoliški
Bukvarni v Ljubljani
komad po jeden
krajcar.

Izvrstno sredstvo

zoper kašelj, hripavost, kakor tudi izborna brnilno sredstvo zoper davico, bolezn v grlu, pljučnih vejah in pljučah so (20-7)

protikataralične kroglice,

koje izdeluje lekarnar **Piccoli v Ljubljani**, Dunajska cesta. Njemu naj se pošljajo tudi zunanja naročila, koja izvršuje proti povzetju izneska. Škatljica 20 kr.

Kroglice iz sladnega ekstrakta, salmijaka, ekstrakta sladkih korenin, sleznega testa, poprove mete in santalina v škatljicah po 10 kr. Pri večjem nakupu rabat.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prilagočena prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno prilagočene za prekupe so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

prilagočena svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., zimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizkej ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobani zastoj in franko.

„Kmetovalec“

je edini slovenski, gospodarski list s podobami. „Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi polji. „Kmetovalec“ prinaša poljedelske, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojim dobre gospodarske svete. „Kmetovalec“ stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gld. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izišle številke bistega letnika.

„Vrtinar“

je list s podobami, ki prinaša sadjarjske in spleh vrtinarske članke. „Vrtinar“ izhaja dvakrat na mesec. „Vrtinarja“ dobijo naročniki „Kmetovaleca“ zastoj. (22)

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislíci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Kopeli in stanovanja.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škriatico, mrzlico in kolero. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kislé vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezn, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kislé vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odlično, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavníške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

(52) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

J. Pserhofer-jeva

Iekarna na Dunaji, Singerstrasse 15,

„Zum goldenen Reichsapfel“.

Kri čistilne kroglice, poprej „Univerzalne kroglice“ imenovane, zaslužijo po katerej bi ne bile že na tisočkrat te kroglice pokazale svojega čudovitega učinka. V najtrdovratnejših slučajih, ko so se zaman rabila druga zdravila, so te kroglice mnogobrojnokrat popolnoma ozdravile. 1 škatljica s 15 kroglicami velja 21 kr., 1 zvitok s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. Če se poprej pošlje denar, stane s poštnine prosto pošiljati vr-d: 1 zvitok kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. — (Manj nego jeden zvitok se ne pošlje.)

Pristne kroglice so le one, katerih nakaznica ima imenski podpis J. Pserhofer-jev in katere imajo na pokrovu vsake škatljice isti imenski podpis z rdečo barvo. Nebrojno pismem je došlo, v katerih se zahvaljujejo konsumenti teh kroglic za svoje ozdravljenje po najrazličnejših in težkih boleznih. Kdor jih je le jedenkrat poskusil, priporoča jih dalje.

Tu navedemo le nekaj zahvalnih pism:

Schlierbach, 17. febr. 1888.

Vaše blagorodje! Udano podpisani prosí, da mu zopet pošljete štiri zvitke vaših koristnih in izvrstnih kri čistilnih kroglic.

Spoštovanjem

Ig. Neureiter, praktični zdravnik.

Hraše pri Smledniku, 12. sept. 1887.

Blagorodni gospod! Božja volja je bila, da so mi prišle Vaše kroglice v roke, in sedaj Vam pišem, kak vspeh da so imele: Prehladila sem se bila v otročej postelji, tako, da nisem mogla opravljati več dela svojega, in bila bi gotovo že mrtva, da me niso rešile Vaše čudovite kroglice. Bog blagoslovi Vas tisočkrat. Zaupam, da me bodo kroglice Vaše popolnoma ozdravile, kakor so drugim k zdravju pomagale. Terezija Knific.

Dunajsko Novo Mesto, 9. dec. 1887.

Vaše visokoblagorodje! Najtoplejšo zahvalo izrekam v imenu 60letne tete svoje. Trpela je za kroničnim katarom v želodcu in vodenico. Življenje bilo jej je muka in mislila je, da je že izgubljena. Slučajno je dobila škatljico vaših izvrstnih kri čistilnih kroglic, in je ozdravela, ko jih je dlje časa rabila.

Spoštovanjem

Jozefa Weinzettl.

Mitterinzersdorf pri Kirehdorfu na Zgor. Avstr.,

10. januarja 1886.

Vaše blagorodje! Blagovolite mi poslati po pošti zvitok vaših izvrstnih kri čistilnih kroglic. Ne morem, da ne bi Vam izrazila popolnega priznanja glede vrednosti teh kroglic, in priporočala jih bodem, kjer bude priložnost, najtopleje vsem bolehaločim. Pooblašcam Vas, da smete to mojo zahvalo porabiti, kakor hočete.

Spoštovanjem

Terezija Kastner.

Gotthard pri Kohlbahu v avstr. Sileziji,

8. oktobra 1886.

Vaše blagorodje! Prosim Vas prijazno, pošljite mi 6 škatljic svojih univerzalnih kri čistilnih kroglic. Le vašim čudovitim kroglicam se mi je zahvaliti, da sem rešena želodčne moje bolezni, ki me je mučila pet let. Jaz nikdar nečem biti brez teh kroglic in izrekam vašemu blagorodju svojo najtoplejšo zahvalo.

Spoštovanjem

Ana Zwickl.

Rohrbach, 28. februarija 1886.

Vaše blagorodje! V meseci novembru m. l. naročil sem pri Vas zvitok teh pil. Jaz in žena moja opazila sva najboljši vspeh; oba naju je glava bolela ter sva bolehalo za zaprtjem, tako, da sva že skoro obupala, četudi sva le 46 let stara. In glejte, pile Vaše napravile so čudež in oprostile naju bolezn.

Spoštovanjem

Anton List.

Ozebljinski balzam J. Pserhofer-ja,

že več let priznan kot najboljšo zdravilo proti ozebljini vsake vrste, kakor tudi proti zastaranim ranam. 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amer. mazilo proti protinu,

najboljšo sredstvo pri vseh protinskih in revmatičnih boleznih. trganji po udih, ližji, trganji po ušesih itd. 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog.

Cena škatljici 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Balzam za gušo, najboljšo sredstvo proti napenjanju vratu. Jeden flacon 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice)

proti sprijenemu želodcu, slabemu prebavljanju, vsakovrstnim trebušnim boleznim, najboljšo domače sredstvo. Steklenica 22 kr.

Razven tu navedenih preparatov so v zalogi vse v avstrijskih listih objavljene domače in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih morda ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in ceno preskrbijo. Pošiljatve po pošti se najhitreje izvrše proti predpošiljavi zneska, večje naročbe tudi proti poštenu povzetju.

Ce se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), poština mnogo manj stane, kot pri pošiljatih s povzetjem.

Največ zgoraj imenovanih specialitet se tudi dobiva v Ljubljani pri gg. lekarnih G. Piccoli in J. Swoboda.

Angleški čudoviti balzam,

1 steklenica 12 kr., 12 steklenic 1 gld. 20 kr.

Fijakarski prašek, proti kataru, hripavosti, kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr.

Tonnochinin - pomada J. Pserhofer-ja,

najboljšo sredstvo, da lasje hitreje rastejo. 1 lonček 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudel-a, ki se je že večkrat pokazal za dobro zdravilo, če se kdo udari ali vbode, pri ulesih na nogah in trdovratnih bezgavkah, bolelih krvavih žuljih, črvu v prstu, pri ranjenih in vnetih prsih, protinskih tokih in jednacih boleznih. 1 lonček velja 50 kr., s frankov. pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bullrich-a. Izvrstno domače sredstvo proti nasledkom težkega prebavljanja, kot: glavobolu, omotici, krču v želodcu, zgagi, zlatej žili, zaprtju itd. 1 paket velja 1 gld.

Očesna esenca Romershausen-a.

1 steklenica 2 gld. 50 kr., pol steklenice 1 gld. 50 kr.

Razven tu navedenih preparatov so v zalogi vse v avstrijskih listih objavljene domače in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih morda ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in ceno preskrbijo.

Pošiljatve po pošti se najhitreje izvrše proti predpošiljavi zneska, večje naročbe tudi proti poštenu povzetju.

Ce se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), poština mnogo manj stane, kot pri pošiljatih s povzetjem.